

רק פתי יכול להאמין שאדם כזה — ויהיה אשר יהיה — מסוגל בעצמו ובגופו לסקח על שרותי הביטחון. עצם היומרה היא מגוחכת — וחבל שראשיה מממשלה נזקק לה.

לשום ראשי מממשלה אין מושג מה קורה בשרותי הביטחון. הוא יודע רק מה שראשיהם רוצים שידע. צריך ראש השב"כ להיות מלאך מן השמיים כדי שלא לנצל מצב זה למען מטרת הנראת לו כטובת.

מישטר דמוקרטי אמיתי (ולא רק פורמאלי) אינו יכול לסבול מצב כזה של חוסר פיקוח. יתכן שפרשת האוטובוס הביאה לפחות ברכה אחת: שהציבור הנאור במדינה יהיה מודע לבעיה זו.

הלוחאי ולקח זה לא יישבח, כפי שנשבח כמעט כל דבר חשוב במדינה אחרי שההתרגשות הראשונה שכבה.

● אילו חי בן גוריון

אילו בן גוריון היה חי — מה היה עושה במיקרה זה? בן גוריון הדיח במכתפתו אחת שני אלופים, מאיר וזרע ויהושפט הרכבי, שהיו אחראים לפשלה קטנה יחסית — פרשת "ברווייהמים". בן גוריון הדיח במכה אחת את איסר הראל, כאשר הרג מסמכות בפרשת המרענים הגרמניים במצריים.

(השבוע צץ "איסר הקטן" שוב. בשנים האחרונות התחזה איש זה כאביר האמת הצרפתי, כשהוא מטיח עלילות זורום מינה ושמאלה. השבוע הופיע לפתע כמגן על זכות ראשי השב"כ להרוג ולשקר — והרכב שופך אור על עברו ואישיותו של איסר עצמו. אוי לו לראשי השב"כ הנוכחי אם הוא זקוק להגנתו של פנטזיור שלוחרסן וחסימי עצורים זה, שבזמנו הירדרד השב"כ לרמה המוסרית של הקג"ב והשרותים פרובליקות בנגות מרכז אמריקאיות.)

אני סבור כי בן גוריון היה קורא לראש השב"כ, מייד עם קבלת המידע על הפרשה, ואומר לו: "אדוני, יש לך ברירה. או שאתה מגיש לי את מיכתבי ההתפטרות שלך תוך שעה, ואז תשתחרר בכבוד וכל העסק יועלם לעולמים, או שהתהיה חקירה נוקבת. עד הסוף המר."

שימעון פרס לא נהג כך, והדבר מטיל צל על החודשים האחרונים של כהונתו כראשי הממשלה.

מזה שבועיים נערך בצמרת הממשלה והמפלגה מישחקיניושים על הנושא: מה גרם לו לשימעון פרס להתנהג כך? מה גרם לו לנאום בכנסת נאום שהיה כולו מירקם של טענות מופרכות, ובחלקן דמגוגיות ממש? מדוע לא ניצל פרשה זו כדי לשים קץ להסכסכה הרוטציה — והרי הפעם היתה לו באמת סיבה לגיטימית.

שמעתי את הסברים אפשיים. למשל: "זהו "פרס הישן" משנות ה-50, שהיה רגיל לתרץ כל שרץ בנימוקים של "ביטחון".

פרס רצה להיות "ג'נטלמן" כלפי שמיר, שעמו הוא רוצה להמשיך ולכהן בממשלה עוד שנתיים וחצי.

פרס הוכנס לסוד העניין עליידי שמיר כבר לפני שנה וחצי, ועל כן הוא חש שהוא נושא באחריות.

אני יכול להעלות על דעתי הסבר חמור עוד יותר: ששימעון פרס, כמנהיג האופוזיציה ראו, הוכנס לסוד העניינים למחרת פרשת האוטובוס, כדי לאפשר "קונסנזוס" להשתקת הפרשה. ואולי עוד לפני פרשת האוטובוס, כאשר החליטו שמיר ושות' ש.ש. שום מחבל לא ייצא חי מפיגוע."

אבל גם ההלכות במדינה שמועות עוד הרבה יותר חמורות. בחוגי הצמרת מתהלכת גם הריעה שאף אחד מן הפוליטיקאים אינו מעז להתייצב מול ראש השב"כ, מפני שבידי השב"כ יש תיקים על כל אחד מהם.

אותה הסברה הושמעה בארצות הברית, כאשר שישה נשיאים, בזה אחר זה, רצו להדיח את ראש השב"כ שם (האף-בי-איי) אדגר הובר, ופחדו לעשות כן, עד שהובר הגיע לגיל מופלג, והיה כבר סניילי.

עצם העובדה שיכולה להתהלך סברה כזאת בצמרת המדינה מעידה עד כמה רבה הסכנה בקיומו של שב"כ בלי פיקוח יעיל, ועד לאן הגענו.

● על ראש הגנב

אין לי כל צורך לחפש הסבר להתנהגותו של יצחק שמיר.

יצחק שמיר אינו מגן רק על ראש השב"כ.

ואין הוא מגן רק על משה ארנס, שהפך להיות נושא-כליו.

יצחק שמיר מגן על יצחק שמיר.

הוא מתנגד בחירוף נפש לכל חקירה אמיתית, ומשתמש לשם כך בנימוקים דמגוגיים מן הסוג הפרימיטיבי ביותר, מפני שכל חקירת-אמת תגיע אליו.

במיקרה זה ניתן לומר, את אשר כתב יצחק זמיר ברמז: הפרשה מאמת את האימרה האנגלית האומרת שהפטריוטיזם הוא המפלט האחרון של הנוכל.

האם שמיר באמת סבור שכולנו מטומטמים? האם אינו מבין שהשב"כ הישראלי אומר לכולנו: מי שרוצה למנוע בכל האמצעים חקירה חשאית ומסוכמת מחשיד את עצמו?

האם אין כאן המחשה של הפיתגס העממי העתיק: על ראש הגנב בוער הכובע? ורק בדרך אגב: האם אך מיקרה הוא כי שבועיים אחרי פרשת האוטובוס, כאשר נעשה הכל כדי לטשטש ולהעלים, התפוצצה הפרשה של גילוי מחתרת-הטרור היהודית? הרי שרותי הביטחון ידעו על קיום המחתרת הזאת זמן רב. האם פיצוץ העניין דווקא במועד זה נועד — כיו השאר — גם להסיח את הדעת מן הפרשה?

ההדחה המחפירה של יצחק זמיר, למעשה מהווה למחר, כשיאה של פרשה כזאת, מעידה כאלף עדים על הפחד של ראשיהמישטר מפני חקירת-אמת.

העובדה שהדהד זה — וצורת הדברים אינה מותירה הגדרה אחרת — אושרה עליידי כל הממשלה, על שני חלקיה, אומרת הרבה על חלוקת האחריות בפרשה זו.

הרחה פרועה זו, שהיתה סטירת-לחי גלויה לדעת-הקהל המתקוממת, באה להכריז קבל עם ועדה: מי שמעז להרעיף על השב"כ, דינו סילוק וחסול ציבורי.

38 שנים אחרי קום המדינה, דור שלם אחרי דימדומי האלימות של דויד בן גוריון וה"ביטחוניזם", נקבע עתה כי שרותי הביטחון במדינת ישראל עומדים מעל לכל — מעל לחוק, מעל לדעת-הקהל, מעל לממשלה ולבנות.

מעלה הולאה, פוליטיקאים ופקידים, אלופים ואנשי-תיקורת יתיירו מפני המעצמה הזאת, הכלי-כולה והמחוסנת מפני-הכל. היבן זה מדרג את מדינת ישראל ברישמת המדינות בעולם — בין המדינות המתקונות, המפקחות על שרותי הביטחון שלהן, ובין (המשך בעמוד 42)

במרכז מישפטן של של חוזה יערי ואביבה גרנות יעמוד הדוח הפאתולוגי של גופת הנרצחת. על כך יהיה נטוש ויכוח מר, כי

כי זוהי גולגולת של אדם כבן 50, שמת לפני 10 שנים. נתונים אלה התאימו לגולגולת מסיני.

אחרי שאנשי המישטרה ראו תמונת נות מהאלבום המישפחתי, שבו נראה הילד מחויק את הגולגולת בסנטה קטרניה, השתכנעה המישטרה כי הר"ר רוגב טעה.

גופתו של דויד מנוס נמצאה לאחר זמן בשלמותה, והאנשים החשודים כי רצח עומדים כיום לדין.

שיחזור והתאמה



פרשה זו גרמה לכמה קצינים במישטרת ישראל לחשוש כי נעשה מקח טעות, כאשר מיהרו למנות את הר"ר רוגב כמנהלה-המכון הפאתולוגי באוניברסיטה, במקומו של הר"ר בצלאל בלוך.

לפני שנה פרש בלוך מהמכון, לגימלאות מוקדמות, בגלל חשד כי ביקש שוחד מעורר-דין, כדי לתקן רוח פאתולוגי שכתב.

פרישת הר"ר בלוך היתה כלי-כך פתאומית, שאי-אפשר היה לתכנן את בחירת יורשו. על כן מינו, במינוי זמני, את הר"ר מוריס רוגב, ששימש עד אז כמנהל המכון הפאתולוגי של צה"ל. עד היום לובש רוגב מדי-צה"ל במכון, ומשתמש במכוניתו הצבאית.

בניגוד לר"ר בלוך, אין הר"ר רוגב מבצע הרבה נתיחות כמו ידיו. בעבר היו עובדי המכון מתלוננים כי בלוך עושה את הכל בעצמו. לא היתה כמעט נתיחה-לאחר-המוות שראש המכון לא ביצע אותה כמו-ידי. הוא היה משוגע לעבודתו.

בלוך היה משכים קום ומגיע למכון עם שחר. לעיתים היה מנמנם במישרדו בשעות-הצהריים, ומשיך לעבוד עד שקיעת השמש. הוא האיש שברק את גופות חוטפי-האוטובוס בקו 300, שעניין מותם עומד במרכז הפרשה של ראש השב"כ.

בלוך ניתח את גופות רחל הלר, ורד וינר, ועוד מאות גופות אחרות שהיה חשש כי מתו כמעשה-עבירה. אחד ממעשיו האחרונים היה ניתוח גופתה של התיירת מלה מלבסקי, שנמצאה בחוף תל-ברוך. הוא ביצע נתיחה זו יחד עם עוזרו, הר"ר בירטיון לוי.

כאשר נמצאה גופת התיירת בזמנו, לא היה מושג מה בריוק קרה, והיתה סברה כי נהרגה כתאונת-דרכים. לאור נתונים אלה נבדקה הגופה. כאשר נעצרו חוזה יערי ואביבה גרנות, וסיפרו על מעורבותן במוותה של האשה, ביקשה הפרקליטות מהמישטרה לערוך נתיחה חוזרת, או שיחזור של הנתיחה הראשונה, תוך התאמתה למידע הנוסף. כאשר התבקשה נתיחה חוזרת זו, לא עמד כבר כראש המכון הר"ר בלוך, אלא מחליפו, הר"ר רוגב.

קשישים בלבד



המישטרה וגם הפרקליטות הופתעו עד מאוד, כאשר הר"ר רוגב לא עשה נתיחה חשובה זו בעצמו, אלא מסר אותה לידי רופא צעיר וחדש במכון, הר"ר יהודה היס. היה ברור לכל כי בלוך לא היה נתון לאיש מלבדו לבצע נתיחה חשובה כזו. גם הר"ר בלוך והר"ר לוי התבקשו לעבור שנית על הדוח שהגישו בזמנו, לאור העובדות החדשות שנובעו בניתח-המשפט בשבוע הבא יתברר בבית-המשפט אם הר"ר היס, שהוא רופא מישפטי כמי עת-חסר-ניסיון, יוכל לעמוד בחקירות שתיוערב של הסניגורים המעולים, המגינים על הנאשמות.

המכון הפאתולוגי גויס



ר"ר רוגב ואשתו גבריאלה בעל ואשה במקום אחד

פי תפר אחד בגולגולת, מסר הר"ר רוגב למישטרה כי הגולגולת היא של אדם צעיר, בגיל כערך 20 שנה, וכי נפטר לפני לא יותר משנה. שני הנתונים התאימו לחייל מנוס והמישטרה נועקה למושב שבו נמצאה הגולגולת, כדי לחפש עקבות נוספים. אולם שם נכונה להם הפתעה. אחר מותו של המושב סיפר לשוטרים כי הגולגולת שייכת לו. הוא סיפר שזוהי גולגולת של ניזר ממינזר סנטה-קטרניה, שהובאה עליידי בנו הצעיר מהמינזר בסניני כנדיחה. לפני 10 שנים. המישטרה המופתעת שלחה את הר"ר רוגב להביא את גולגולת לבריקה חוזרת אצל מומחית לאנתרופולוגיה באוניברסיטה העברית, וקיבלה רוח חדש. מיטמך זה קבע

בורה נרגשת של ילדים הניחה גולגולת עטופה בשקית-ניילון על שולחנו של השוטר התורן בתחנה. הם סיפרו כי מצאו את הגולגולת היבשה מתגוללת בעפר, ליד מושב מסויים במרכז הארץ. יתכן שהמישטרה לא היתה מייחסת חשיבות רבה לגולגולת, אילו לא היתה עסוקה באותו זמן בחיפושים אחרי החייל הנעדר דויד מנוס, שהתגורר במושב סמוך. כדי לברר אם הגולגולת אמנם שייכת לחייל הנעדר, היא הועברה למכון-הפאתולוגי, ור"ר מוריס רוגב, מנהלה-המכון, התבקש לקבוע בן כמה היה בעלי-הגולגולת בשעת מותו, ולפני כמה זמן מת. אחרי כריקה שעשה על